अत्र सहसा विधानाभावस्यापत्यदत्वं विरुद्धं कार्य्यं समर्थकं। एवमन्यत्।

(७१०) हेतोर्वाक्यपदार्थत्वे काव्यलिङ्गं निगद्यते।

तत्र वाक्यार्थता यथा।

"यत्त्वन्नेत्रसमानकान्तिसलिले मग्नं तदिन्दीवरं
मेघैरन्तरितः प्रिये तव मुखच्छायानुकारी शशी।
येऽपि त्वद्गमनानुकारिगतयस्ते राजहंसा गता-
स्त्वत्सादृश्यविनोदमात्रमपि मे दैवेन न क्षम्यते"॥

अत्र चतुर्थपादे पादत्रयवाक्यानि हेतवः। पदार्थता यथा मम।

"त्वद्वाजिराजिनिर्धूतधूलीपटलपङ्किलां।
न धत्ते शिरसा गङ्गां भूरिभारभिया हरः"॥

अत्र द्वितीयार्द्धे प्रथमार्द्धमेकपदं हेतुः। अनेकपदं यथा मम।

"पश्यन्त्यसंख्यपथगां त्वद्दानजलवाहिनीं।
देव त्रिपथगात्मानं गोपयत्युग्रमूर्द्धनि॥

इह केचित् वाक्यार्थगतेन काव्यलिङ्गेनैव गतार्थतया कार्य्यकारणभावेऽर्थान्तरन्यासं नाद्रियन्ते तदयुक्तं। तथा ह्यत्र हेतुस्त्रिधा भवति ज्ञापको निष्पादकः समर्थकश्चेति। तत्र ज्ञापकोऽनुमानस्य विषयः। निष्पादकः काव्यलिङ्गस्य। समर्थकोऽर्थान्तरन्यासस्येति। पृथगेव कार्य्यकारणभावेऽर्थान्तरन्यासः